

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ YAYINI, SAYI: 69
KONGRE VE SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ DİZİSİ: 2

ULUSLARARASI
YUNUS EMRE SEMPOZYUMU
BİLDİRİLERİ

(Ankara, 7-10 Ekim 1991)

ANKARA, 1995

AFYONKARAHİSARLI YUNUS EMRE

İRFAN ÜNVER NASRATTİNOĞLU*

GİRİŞ:

1991 yılının, UNESCO kararı ile “Yunus Emre Sevgi Yılı” olarak ilân edilmiş olması, sadece büyük şâirimizi bütün dünyaya tanıtmak bakımından değil; Türk duygu ve düşüncesinin, dünya milletlerine anlatılması bakımından da büyük yararı olmuştur. Zira Yunus’un bütün eserleri bir yana, sadece;

“Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevilelim
Dünya kimseye kalmaz”

dizeleri ele alınıp incelense görülecektir ki; Türk insanının temel felsefesinde sevgi ve barış yatar... Nitekim Yunus’tan yüzyıllar sonra büyük Atatürk; “*Yurtta sulh, cihanda sulh*” sloganıyla milletimizin, dünya milletleriyle ilişkilerinin çerçevesini çizmiştir.

1991, dolu dolu bir “Yunus Yılı” olarak geçmiştir. Çeşitli kentlerimizde düzenlenen bilimsel toplantılar ve konferanslardan başka; dost ülkelerde de anma toplantıları ve hatta bilimsel sempozyumlar-seminerler yapılmıştır. Keza, çeşitli dillere çevrilen şiirleriyle dünya, Yunus’umuzla, dolayısıyla Türk duygu ve düşüncesiyle tanışmıştır. Dünya artık iyice öğrenmiştir ki; Türk milletinin düşünce sisteminin temelinde barış vardır, insanlık vardır, sevgi vardır...

YUNUS MEZARLARI

Yunus Emre’nin, Türkiye içerisinde:

1. Afyonkarahisar-Sandıklı-Yeniçay Köyü (Mahallesi)
2. Afyonkarahisar-Döğler
3. Aksaray
4. Bolu

* Folklor Araştırmaları Kurumu Genel Başkanı/M.E.Resulzade Adına Bakü Devlet Üniversitesi’nin Fahri İlimler Doktoru.

5. Bursa
6. Erzurum-Tuzcu Köyü
7. Eskişehir-Sarıköy (Yunus Emre Köyü)
8. Isparta-Keçiborlu
9. Isparta-Uluborlu
10. İzmir-Tire
11. Karaman
12. Kırşehir
13. Manisa-Kula
14. Ordu-Ünye
15. Sivas

kentlerinde mezarları bulunmaktadır. Bu mezarların hangisi, “Bizim Yunus”un mezarıdır? Bu sorunun sağlıklı bir cevabını bulabilmek, bugün için maalesef mümkün değildir. Varsayımlara dayanılarak, Yunus’un Eskişehir, Karaman ve Kırşehir’de medfun bulunduğu ispat edilmeye çalışılmış, kitaplar neşredilmiştir.¹ Bunların en iddialı olanları Cahit Öztelli,^{1-a} Halim Baki Kunter,^{1-b} Refik Soykut^{1-c} ve Prof. İ. Hulusi Güngör’ün^{1-d} yayımladığı eserlerdir. Ne var ki, bu kitaplarda öne sürülen iddialar incelendiğinde, Yunus’un Eskişehir, Karaman ve Kırşehir’de medfun bulunmadığı hükmüne varılmaktadır. Çünkü, her yazar, bir başka yazarın tezini kendisine göre, inandırıcı olan belgelerle çürütmeye çalışmıştır.

Kim ne derse desin, Yunus’un hakikî mezarı nerede olursa olsun, O, bütün Türk milletinin kâlbindedir. Yunus Emre’nin üç ayrı mezarına sahip bulunan Azerbaycanlı kardeşlerimizin yetiştirdiği değerli şâir Bahtiyar Vahapzade ne güzel söylemiştir:

YUNUS EMRE’YE

Bir yerde ölüp, bes, niye min yerde doğuldu?
Aşkında yanırken yeniden bir de doğuldu

Şi’rindeki hikmetli satırlarda doğuldu
Bir yerde ölüp, bes, niye min yerde mezarı?

^{1-a} Cahit Öztelli, *Belgelerle Yunus Emre*, Ankara 1977.

^{1-b} Halim Baki Kunter, *Yunus Emre, Bilgiler-Belgeler*, 2. Baskı, Eskişehir 1991.

^{1-c} Refik H. Soykut, *Emrem Yunus, Ahiliği-Kültürü-Yurdu*, Ankara 1982.

^{1-d} Prof. İ. Hulusi Güngör, *Devlet Arşivlerindeki Belgelerle Yunus Emre*, Karaman 1991.

Hergün kazılır çünkü gönüllerde mezarı,
Otlarda, çiçeklerde ve gönüllerde mezarı.

Efsane mi, gerçek mi? Bu insan nece insan?
Varlık sesidir, kopmuş o, Türk'ün kopuzundan.

Yunus'u böylesine mükemmel yorumlayan, Yugoslavyalı ve Yunanistanlı Türk şâirleri de bulunmaktadır.

AFYONKARAHİSARLI YUNUS EMRE

Afyonkarahisar ili hudutları içerisinde Yunus Emre'nin olduğu iddia edilen iki mezar bulunmaktadır. Bunlardan birisi Sandıklı İlçesi'nde, öteki ise Döğer Kasabası'ndadır.

Biz, büyük Yunus'un, mutlaka bu mezarlardan birisinde medfun bulunduğunu iddia edecek değiliz. Yapacağımız şey, bu yerlerde yapılan tesbitler, halkın inançları ve yazılanları ortaya koymak; konuyla ilgili derinliğine çalışma yapacak olanlara kaynak hazırlamak; dolayısıyla en az başka kentler kadar, Afyonkarahisarlılar'ın da Yunus'un hemşehrîsi olduğunu belirlemektir.

SANDIKLI'DAKİ MEZAR

Afyonkarahisar'a bağlı Sandıklı İlçesi'nin Yeniçay Köyü, Sandıklı Belediye Meclisi kararıyla 1985 yılında, Belediye hudutları içerisine alındı ve adı da "Yunus Emre Mahallesi" olarak değiştirildi. Bu mahallede "Çanlı" ve "Sel" adlı iki çay bulunmakta olup, bu çayların birleştiği noktada bir mezarlık vardır. Yunus Emre mezarı bu mezarlığın içerisinde. Önceleri üzerinde taş yığını olan bu mezar, Ali Coşkun adlı bir hayırsever tarafından yeniden inşaa ettirilmiştir.²

Sandıklı'nın Çay Köyü'nde (şimdi mahalle), Yunus Emre'ye ait bir mezar bulunduğuyla ilişkin bir kayıt, Osmanlı Devleti'nin Hüdavendigar Vilayeti Salnamelerinin 1885 (Hicri 1302) tarihli cildinde yer almaktadır.³

İçinde bulunduğumuz yüzyılda, Sandıklı'daki Yunus Emre mezarına ilk kez, Sadettin Nüzhet Ergün tarafından bir ziyarette bulunulduğunu, çeşitli yazılardan öğreniyoruz. Fakat, bizzat Ergün'ün bu hususta bir yazıyı kaleme almış olduğu hususunda hergangi bir bilgi yoktur.

² Ahmet Topbaş, "Sandıklı Çay Köy (Yunus Emre Mahallesi) Yunus Emre ve Taptuk Emre Makamları", *Afyonkarahisar-Beldemiz Dergisi*, sayı 32, Ocak-Şubat-Mart 1991, s. 20-22.

³ İsmail Hızal-Dr. M. S. Aygen, *Osmanlı Salnamelerinde Afyonkarahisar*, Afyon 1987, s. 70.

Burayı 1937 yılında ziyaret eden (Prof.Dr.) Ali Gündüz AKINCI ise, o zamanki Halkevleri'nin ünlü Ülkü Mecmuası'nda konuyla ilgili izlenimlerini yayımlamıştır. AKINCI'nın bu yazısının bazı bölümleri şöyledir:

“...Yunus Emre'ye izafe edilen muhtelif mezarlardan birisi de Afyon'un Sandıklı kazasına bağlı Çayköyü'ndeki mezardır. Bu mezarı Bay Sadettin Nüzhet görmüş ve derlediğim rivayet gerek Prof.Köprülü'nün ve gerek “Vakıatı Üftade”den naklen Bay Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserinde mevcutsa da bu mezar hakkında henüz bir yazı çıkmamış olduğu gibi derlediğim rivayet dahi, bu eserlerdekinden farklı olduğundan bu küçük ve noksan tetkiki çıkarımayı faideden uzak görmüyorum.

Afyon'a bağlı Sandıklı Kazası'na yarım saat mesafede Çayköy adlı bir kariye vardır. Bu köyün güney-doğusunda yazları kuruyan, iki çaycık akar. Bu iki çayın birleşip bir yarımada yaptıkları yer de bir mezar vardır ki kaza halkı tarafından Yunus Emre'ye izafe edilmektedir. Bunun batı tarafında 150 metre uzaklıkta bir mezar daha vardır ki bunun da Yunus'un şeyhi Emrem'e ait olduğu söyleniyor.

Bu havalide Yunus'a, Yunus Emrem, Emrem Yunus, Emremin Yunus'u gibi adlar veriliyor. Şeyhine ise sadece Emrem deniliyor.

Eskiden valide olamayan kadınlar Pazartesi ve Cumartesi günleri Yunus'un kabrine gelir, kurban keserlermiş. 30-40 kadın elele yapışıp, mezarın etrafında bir halka yaparak, dönüp oynarlar ve “Ya Rab bana bir oğlan ver adını Yunus koyacağım” derlermiş. Hakikaten bu ziyaretten sonra dünyaya gelen çocukların adları Yunus konurmuş”.⁴

Prof.Dr. G.Akıncı, bu bilgileri verdikten sonra, halktan derlediği bazı rivayetleri de nakletmektedir.

Yunus Emre'nin Sarıköy'de medfun bulunduğu savunucularından Halim Baki Kunter, Sandıklı'ya kadar giderek araştırmalarda bulunmuştur. *Yunus Emre Belgeler-Bilgiler* adlı eserin müellifi, Sandıklı'daki Yunus'un “büyük Yunus olamayacağı” hükmüne varmakta, ama şu satırlara da yer vermektedir:

“...Vakıflar arşivinde yaptığımız araştırmalarda o havaliye (Sandıklı) ait defterlerde Yunus Emre hakkında hiç bir kayıt bulamadık. Ancak mülga Evkaf Nezareti'nin 558 sayfalık bir kitap halinde tabedilmiş olan 1327 (miladi 1911) yılı bütçe kanununa merbut (1327 senesi Kura-yı mevkute a'şar bedelatını gösteren cetvel)de Sandıklı'da Yunus Vakfı diye bir kayıt bulduk. “Ma'mur, mürtezikası ve vakfı mevcut olmayanlar” kategorisine dahil olan bu vakfın

⁴ (Prof.Dr.) Ali Gündüz (Akıncı), “Yunus Emre'nin Bir Mezarına Dair”, *Ülkü Mecmuası*, Ağustos 1938, sayı: 66, s. 525-527.

796 kuruşluk bir a'şar bedeli mevcut olduğu, bunun sülüsünü olan 530 kuruş 26 paranın tevkifi ve sülüsü olan 265 kuruş 14 paranın itası mukarrer olduğu yazılıdır. Bu kayıt yukarıda mezarı hakkında izahat verdiğimiz Sandıklı'da Çayköy'ünde Yunus adında bir zat ve ona ait bir mezar bulunduğu mahalli inanış ve tevatürle sabittir. 1327 (M.1911) bütçe kanunundaki bir kayıt da bunu, teyid etmektedir. Ancak halkın söylediği gibi bu Yunus'un Yunus Emre olduğunu teyid edecek hiç bir vesika mevcut değildir."⁵

Halim Baki Kunter, elde ettiği verileri objektif bir şekilde yayımlamış, ama neticede, kendi görüşleri doğrultusunda bir hüküm ileriye sürmüştür.

Öte yandan, Karaman tezini ısrarla savunan Cahit Öztelli de, Sandıklı'daki Yunus'un, "büyük Yunus" olmayıp, Yunus Emir Bey olabileceğini iddia etmiştir.⁶

Müteaddit yazılarıyla, Yunus'un Sandıklılı olduğunu iddia edenlerin başında Osman Attilâ gelmektedir. Bir yazısında "Büyük mutasavvıf Yunus Emre'nin mezarı Sandıklı'dadır" başlığını kullanan Attilâ, Sandıklı Tapu Sicilleri üzerinde araştırma yaptığını belirtmiş ise de, çalışmalarını sonuçlandırmaya ömrü yetmemiştir.⁷ Osman Attilâ, Konya Turizm Derneği tarafından 10-12 Haziran 1977 tarihinde Konya'da düzenlenen "Uluslararası Yunus Emre, Nasreddin Hoca, Karamanoğlu Mehmet Bey ve Türk Dili Semineri"nde sunduğu "Yunus Emre ve Taptuk Emre'nin Afyon'daki Mezarları ve Kaybolan Cönkler" başlıklı bildirisinde de Yunus'un Sandıklı'da medfun bulunduğunu ispatlamaya çalışmıştır. Attilâ o seminerdeki bildirisinin sonunda şunları söylemiştir:

"Yıllardan beri bu konuda devamlı araştırmalar yapmaktayım. Son olarak 4 Haziran 1977'de hemşerim Sandıklılı emekli Hava Albayı Sayın Abdullah Özkaynak'tan aldığım mahalli bilgileri de dikkatlerinize sunuyorum:

a. Yunus Emre'nin (zamanındaki gelenek gereği) çok seyahat ettiği inkâr edilemez. Divan'ında bunu doğrulayacak birçok parçalar vardır. Zannımızca, doğuş ve yaşayış itibarıyla ömrünün büyük bir kısmını geçirdiği orta ve batı Anadolu'da birçok zaviyeleri vardır. Sandıklı'da da zaviyesi olduğu gerçektir. Ömrünün son günlerini bu zaviyesinde geçiremez mi?

b. Yunus'un yaşadığı yüzyılda Sandıklı; şâiri cezbedecek dinî ve mistik bir çevre hüviyetindedir. Başta Hacı Bektaş Velî'nin halifelerinden yarım kollu Hacim Sultan olmak üzere bugün Sandıklı'da 56 Şeyh ve Yatır vardır. Bunların çoğu XIII. Yüzyıl sonlarına doğru Sandıklı'ya gelmiş ve yerleşmişlerdir. Bazıları Horasan erlerindendir. Birçoğunun da tekkeleri vardır.

⁵ Halim Baki Kunter, *Yunus Emre Bilgiler-Belgeler*, 2. Baskı, Eskişehir 1991, s. 72

⁶ Cahit Öztelli, *Belgelerle Yunus Emre*, Ankara 1977, s. 65-66.

⁷ Osman Attilâ, "Büyük Mutasavvıf Yunus Emre'nin Mezarı Sandıklı'dadır" *Kocatepe Gaz.*, 30 Ağustos 1967, s.1

c. Anadolu'da millî bir birlik kuran Selçuklu saltanatının idarî ve sosyal sebeplerle yavaş yavaş ayaklanmaya yüz tuttuğu bir sırada, birçok tasavvuf şairlerinin diyar diyar halkı irşada çıktıklarını kabul etmek lâzımdır. Yunus'un da aynı harekete tâbi olduğunu seyahatinin sonunda Sandıklı'ya gelerek hayatının son kısmını burada geçirdiğini ve öldüğünü kabul edebiliriz.

d. Sandıklı şâirlerinden Şeyh Hamza'nın 1758 yılında yazdığı uzunca bir manzumesinin 15-19. mısraları Yunus Emre'ye ait olup şöyledir:

“Çay köyüdür iki dere arası
Yunus Emre'dir anın âşinası
Ger sorarsan Tapduk Emre
Odur hocalar hocası.”

Böylece Şeyh Hamza, Yunus Emre ve Taptuk Emre'nin Sandıklı'nın Çay köyünde olduğunu iki asır önce ifade etmiştir.⁸

Osman Attilâ, anılan bildirisinin bir bölümünde, halk ağzından derlediği rivayetleri de yayımlamıştır. Attilâ, Yunus'un Sandıklılı olduğuna öylesine inanmıştır ki, konuyla ilgili bir de şiir yazmıştır. Şiir şöyledir:

YUNUS EMRE

Yunus benim hemşerim
Sandıklı Çay Köyü'nde
Sakarya boyu derim
Anarım beş öğünde...

Sakarya başı Bayat
Açılır kanat kanat...
Fikirle hamur sanat
Birleşmiş bir düğünde

Yunus ki minarede!
Yüreği bir yârede
Sanmayın biçarede
Dün dediği bugün de.

Anadolu'da hep sır:
Karaman onda yatır

⁸ Uluslararası Yunus Emre, Nasreddin Hoca, Karamanoğlu Mehmet Bey ve Türk Dili Semineri Bildirileri, Ankara, 1977, s. 108-121

Erzurum hatırlatır
Uzanmış büyük ünde

Issız dağlar Yunus'tur
Çocuk ağlar Yunus'tur
Dul otağlar Yunus'tur
Esenliğin gücünde.

Varılmaz çarşısına
Çıkılmaz karşısına
Paha yok parçasına
Şairler bölümünde

Çevre inler sus deyi,
Vatanım Yunus deyi.
Gönül bilmez us deyi
Büyük şiir göçünde.

Afyonkarahisarlı araştırmacı Fikri Yazıcıoğlu da *Afyonkarahisar Evliyaları ve İlim Adamları* adlı eserinde, Yunus Emre için "Sandıklılıdır" tezini savunmuştur. Yazıcıoğlu, bu tezini, ayrıca, 2-3 Mayıs 1991 tarihinde Afyonkarahisar'da düzenlenen "II. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu"na da getirerek, bir bildiri sunmuştur.⁹

Sandıklı'daki sosyal ve kültürel hareketlerin başında ya da içerisinde yer alan gazeteci-yazar Mustafa Özer, Yunus Emre'nin Sandıklılı olduğunu ispatlamak için yıllardır çaba harcamakta ve mahalli yayın organlarında yazılar yayımlamaktadır. Özer, çalışmalarını ve tesbitlerini son olarak şöyle özetlemiştir:

"1. Yunus Emre, Taptuk Emre ile birlikte kazamıza 3 Km. mesafede, Yeniçay Köyü'nde medfundur.

2. 16. yüzyılın müelliflerinden Lâmiî (Çelebi, 1472-1532), *Nafahat al-uns* tercümesinde iki çayın birleştiği yerin kurbunda yatur diye yazmıştır. Yeniçay Köyü'nde Yunus Emre'nin kabri Canlı ve Sel Çayı'nın birleştiği yerin uç kısmında bulunmaktadır. Lâmiî büyük bir ihtimalle kazamızdaki Yunus Emre'nin kabrinden bahsetmektedir.

3. Yeniçay Köyü'nde Yunus isminin çok olması tesadüfi değildir. Yunus Emre'nin kabrinin bulunmasından ve bu büyük şâire karşı olan sevgilerinden ileri gelir.

⁹ Fikri Yazıcıoğlu, *Afyonkarahisar Evliyaları ve İlim Adamları*, Afyon 1969, s. 178-180.

4. Yunus Emre, şeyhi ile beraber yatmaktadır. Bazı yerlerde şeyhi Tap-tuk'un mezarı olmadan, yalnız Yunus'un mezarı olduğunu iddia ediyorlar. Bu olamaz, çünkü; Yunus'un şiirlerinden anlaşıldığı gibi, şeyhi ile aynı yerde yatmak istiyor. Yunus ölmeden önce şu vasiyeti yapıyor:

“Ko beni yatayım şeyh eşiğinde
Dönmezim şeyhimden ya ne döneyim.”

dedikten ve böyle karara vardıktan sonra müritleri bu vasiyeti yerine getir-mesinler, o günün inançlarına göre bu mümkün ve ihtimal dahilinde değildir.

5. Yunus Emre şeyhini metheden şiirler olduğu gibi Sandıklı'da Muradin Türbesi'nde yatan Nurettin Sultan'ın babası Şeyh Hamza'yı da metheden şiir-lerinin bulunması ve ayrıca müritlerinin kazamızda bulunması Yunus Emre'nin kazamızda olduğunu ispatlamaktadır.

- a. Hacim Sultan Horasan erlerinden olup Yunus Emre müritlerindendir. Muradin Türbesi'nde yatmaktadır.
- b. Nasrettin Sultan Horasan erlerinden olup Yunus Emre müritlerinden-dir. Muradin Türbesi'nde yatmaktadır.
- c. Yalınca Sultan Horasan erlerinden olup Yunus Emre müritlerindendir.

6. Kasım Paşa 15. yüzyılda Fatih Sultan Mehmet zamanında yaşayan ku-mandanlardan olup Sofu Kasım, Molla Kasım diye anılmaktadır. Molla Kasım Afyon'da mutasarrıflık yaparken Sandıklı'da Yunus Emre'nin Divan'ını ele ge-çirir. Gecek Hamamı'nın mesirelik yeri olan Alibey Deresi'nde akarçay kena-rında oturup, Yunus Emre'nin Divan'ını incelemeye başlamış, Molla Kasım'ın zahirî ilimlerde bilgisi olup, batınî bilgilerden haberi yoktu. Tasavvufî terim-leri bilmiyordu. Yunus Emre'nin şiirlerini inceleyip tasavvufî şiirlerini beğen-miyerek bir kısmını yakmış, bir kısmını da suya atmıştı. Fakat eline şu mısralar geçince şaşırılmıştı:

“Derviş Yunus bu sözü
Eğri büğrü söyleme
Seni sigaya çeken
Bir Molla Kasım gelir”

Yunus, yüzlerce sene geriden kendisini irşad ediyordu. Yunus senelerin ar-dından Molla Kasım'a ismi ile sesleniyordu. Molla Kasım Yunus'un bu kera-metinden yaptığına pişman olmuş, o günden itibaren tasavvufa ilgi duymuş, Abdürrahim Mısıri Hazretleri'nin en yakın mürşidi olmuş ve Afyon'da, Kasım Paşa Camii ile Hamamı'nı yaptırmıştır.

Molla Kasım'ın Yunus Emre Divanı'nı Sandıklı'da bulması, Yunus Emre'nin kazamızda yaşadığına en güzel delildir.

7. Yunus Emre'nin kabrinin yerini manevî bir işaretle Sandıklı Şeyhi Emin Efendi'nin oğlu Ahmet Muhtar Efendi göstermiştir. Ahmet Muhtar Efendi sabah namazını camide cemaatle kılıp evine gelip yatmış, rüyasında da Yunus Emre'nin başını görmüştü. Efendi:

— Sen hakiki Yunus Emre isen, sadece başını değil, boyunu göster, dedi. Bunun üzerine Yunus boyunu göstermiştir. Tam o esnada sokak kapısı şiddetle çalınmış, Ahmet Muhtar Efendi koşup kapıyı açmıştır. Kapıda telaştan ne dediğini bilemeyecek halde, korkudan tir-tir titreyen bir köylü vardır. Köylü:

— Hocam ben bu gece hiç uyuyamadım, Yunus Emre beni sabaha kadar hiç uyutmadı, dedi. Meğer, o köylünün tarlasının kenarında, Yunus Emre'nin mezarı bulunuyormuş. Ahmet Muhtar Efendi, köylü ile birlikte Yeniçay Köyü'ne gidiyor, mezarı buluyorlar ve mezarı tarlanın dışında tutuyorlar.

8. Yunus, Taptuk Emre ile şiirlerinde Barak ve Saltuk babaları da anmıştır:

“Yunus'a Taptuk'a, Saltuk'a Barak'tandır nasip
Çün gönülden çuş kıldı men nice pirhan olam”

Bu şiirde bahsettiği Saltuk Baba, kazamıza 15 Km. mesafede bulunan Saltuk Köyü'nde yatmakta olan Saltuk Baba'dır.

Yukarıdaki delillerden anlaşıldığı gibi Yunus Emre, kazamız çevresinde yaşamıştır. Yeniçay Köyü'nde şeyhi ile birlikte yatmaktadır”.¹⁰

Sandıklılı Mustafa Özer'in öne sürdüğü iddiaların enine boyuna incelenmesi, Yunus Emre'nin yaşadığı yer(ler) konusunda bir kez daha araştırma yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

TAPTUK EMRE

Sandıklı Çay Mahallesi'ndeki Yunus Emre mezarının karşısında, Taptuk Emre'nin mezarının da bulunuşu ilginçtir. Türkiye'deki, diğer Yunus mezarlarının hiçbirisinde böyle bir rastlantı yoktur.

“Taptuk Emre'nin mezarı, Çay Köyü'de Yunus Emre'nin mezarının 150 metre kadar güneyinde, Yeni Cami'in 30 metre kadar doğusunda, Yeni Cami Çıkamaz Sokak'ta, Ali Kaplan, Hasan Özdemir, Yunus Özdemir evleri arasındaki moloz taşlarla yapılmış kuru duvarın çevrelendiği küçük bir bahçe içindedir.

¹⁰ Mustafa Özer, “Yunus Emre Sandıklı'da Yatıyor”, *Türkeli Gazetesi*, 8 Ocak 1970, s. 1-2 ve 4

Köylülerce Taptuk Emre adıyla anılan mezar beton bir kaide üzerinde üç sıra kırmızı renkli andezit kesme taştan yapılmıştır”.¹¹

Çay Köy’de (Mahalle) dünyaya gelen çocukların büyük çoğunluğuna “Yunus” ya da “Emre” adı verilmektedir.

DÖĞER-EMRE SULTAN KÖYÜ

Afyonkarahisar’ın İhsaniye İlçesi’ne bağlı Döğeri Kasabası ile Leğen Köyü arasındaki Emre Köyü yüzyıllar önce, hareketli ve canlı bir hayata sahne olmuştur. Ne var ki, bu köyde yaşayan insanlardan on bir’i, gizli kızılbaş ayını yaptıkları iddiasıyla, Afyonkarahisar Mutasarrıfı Bekir Paşa’nın emriyle idam edilmişler ve kesilen başları, İstanbul’a gönderilmiştir. Bekir Paşa’nın bu zalimliğine karşı isyan eden Emre Sultan Köyü sakinleri, Emre Sultan Türbesi’nin içine kapatılarak ateşe verilmişler ve böylece büyük bir katliam gerçekleşmiştir! Bu olayla ilgili resmî belgeler Edip âli Bakı tarafından yayımlanan bir kitap içerisinde yer almıştır.¹²

Emre Gölü kenarındaki, Emre Sultan Köyü’ndeki Emre Sultan Türbesi ile ilgili somut belge, maalesef yoktur. Ancak, bu yer hakkında, esaslı bir araştırma yapılmış da değildir. Afyonkarahisarlı araştırmacı Muzaffer Görktan’ın iddiasına göre, “Emre Sultan isimli yatır, belki de hakikî Yunus olabilir”.¹³ Görktan, babası Behçet Görktan’ın da aynı kanaatte olduğunu belirtmektedir. Sonradan bataklık haline dönüştüğü için kurutulan Emre Gölü ve Yunus Emre, Muzaffer Görktan’ın birçok yazısına konu olmuştur. Bir yazısında; “Burada, beyazperdede gördüğümüz Liman Gölü’nü andıran şirin bir göl vardı. Minicik bir tepenin önündeki gölde vaktiyle kayıklar yüzer, sazlarından hasırlar örülür, su ördekleri ve envaî renkte kuşlar buraya bir cennet güzelliği verirdi...Yunus’un şiirlerini okuyan genç kızlar, göl kenarında otururlar, bazen sazlardan yaptıkları kayıklarla nişanlı kızlar tepeciğin en üstünde bulunan Emre Sultan’a mumlar dikerek yavuklularına bir an evvel kavuşmaları için Yunus’tan himmet dilerlermiş.”¹⁴

Yunus’un Emre Gölü kıyısındaki Emre Sultan Türbesi’nde yatmakta olduğuna yürekten inanan Behçetoğlu Muzaffer Görktan, bu inancını şu şiiriyle de belgelemiştir:

¹¹ Ahmet Topbaş, *a.g.y.*, s.21

¹² Edip Ali Bakı, *Afyonkarahisar’da XVII., XVIII. Asırlarda Meçhul Halk Tarihinden*, Afyon 1951, s. 20-24

¹³ Behçetoğlu, “Midas’ın Ülkesinde Hazin Bir Gezi”, *Türkeli Gazetesi*, 26 Nisan 1986, s. 1.

¹⁴ Behçetoğlu, “Yunus Emre’nin Mezarı ve Emre Köyü”, *Türkeli Gazetesi*.

EMRE GÖLÜ'NE

Bir zaman senin de sahilllerinde
Okullu çocuklar güler oynardı
Gelinlik kızların, şen dillerinde
Senin için coşkun, türküler vardı.

Akşamla sürüler köye dönerken
Nişanlılar düşer köye pek erken.
“Sevgilim nerde ki? gelmedi” derken,
Coşkun engininde kimi arardı?

Kırmızı bir yazma örtmüş başına
Henüz bu yıl girmiş, onbeş yaşına
Felek zehir katmış, tatlı aşına,
Yunus Emre'sine, adak adardı.

Nerde şimdi onlar, gelinlik kızlar
Kışa mı çevrildi, bahar da yazlar?
İçti mi suyundan ördekler, kazlar,
Ele yağın yağmur, sana da kar'dı.

Kalemim yazmıyor, başım dönüyor,
Sanki gözlerimin Nur'u sönüyor.
Kalbim uyuşuyor, Güney soluyor,
Emre Göl karardı, akşam oluyor...

SONUÇ

Buraya kadar, aktardığımız bilgiler; Sandıklı ve Döğer ile ilgili iddialar, nazarı dikkate alınırsa, Yunus Emre Afyonkarahisarlıdır... Gerçi elimizde somut belgeler bulunmamaktadır, ama kimde böyle bir belge vardır ki?... Öne sürülen belgelerin hepsi de, başkaları tarafından çürütülmedi mi?... Sandıklı'dan alınıp götürülen, Sadettin Nüzhet Ergün veya Abdülbaki Gölpınarlı'nın eline geçmiş olması muhtemel, deri üzerine yazılı fetvada neler yazılıydı? Sandıklı'dan alınıp götürülen cönkler kime aitti ve muhtevasında neler vardı?... Zalim Mutasarrıf Bekir Paşa'nın içindekilerle birlikte imha ettiği Emre Sultan Türbesi'ndeki belgelerde neler yazılıydı?...

Ne yazık ki bugün bütün bu sorulara cevap verebilmek mümkün değildir. Esasen, Yunus Emre hakkındaki araştırmalarda karşımıza çıkan hangi soruya gerçekte bir cevap bulabildik?...

En iyisi Yunus Emre'nin mezarını aramaktan vazgeçmek...

Esasen O, ne orada, ne burada, milletimizin kalplerinde taht kurmuş bulunmaktadır.